
ԳՐՈՑ ԳԻՒՏԻ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԱՏԱՆԱ, Հոկտ. 14.

Հայկական Տիպ ու Տառի 1,500 ամեակն Ատանայի եկեղեցիին մէջ տօնուեցաւ ու երեք հազար հոգիով սկսուած այս փառաւոր հանդէսը 300 հոգիով վերջացաւ. Կարգադիր մասնախումբը ի զլուի Ս. Պատրիկեան էֆ.ի, շատ բարի տրամադրութիւններով օժտուած էր եւ հակառակ իր այս կարի չափազանց բարեկամեցողութեան՝ չկրցաւ կարգապահութիւնն իր բնական վիճակին մէջ պահել մինչեւ վերջը. Արզարեւ երեք հազարի մօտ բազմութիւն մը զոց բերան կարենայ

պահել ամէն մէկ ատենախօսութեան տեւողութեան միջոցին, ամէն «պապա իկիտի» գործ չէր, երգող եւ դաշնակ ածողներուն մէջ կ'արժէ յիշել ազգականց վարժարանի օրիորդները, եւ դաշնակի վրայ այնքան զեղեցիկ կտորներ ճարտարօրէն ածող Օր. Թէրզեան, որոնք սքանչացման ծափեր խլեցին հանդիսատես ժողովրդեան կողմէ.

Ամերիկացի Միսիօնար Մր. Չէմպլըրսի այս հանդէսին մէջ երեւումը ամէնուս համար սիրուն անտիկնակալ մ'եղաւ. Մր. Չէմպլըրս Հայերէն լեզուով այնքան զեղեցիկ կերպով նկարագրեց Հայ տառերու գիւտին կարեւորութիւնը, որ հիացումի առարկայ եղաւ ներկաներուն կողմէ. ներկայ էր Հայ—բողոքականաց Պատուելի Յ. Աշտենան էֆ., որ թուրքերէն լեզուով խօսեցաւ. Աշտենանի ոճն այնքան հասկնալի էր որ բոլոր Ատանացիները զայն լսելու համար ականջ կրտրած էին, կարծես թէ միայն Աշտենան էֆ.ի ատենախօսութեան ատենը լուսթիւնն իր կատարելութեան հասած էր. չմոռնանք ըսել թէ այս հանդէսին ամէնէն աղէկ խօսողն ալ նոյն ինքն Աշտենան էֆ.ն էր. Չնայելով որ Հայ—Կաթողիկ հասարակութեան կողմէ զերապայժառը կամ իր կողմէ ոչ մէկ ներկայացուցիչ չէր պատասխանած յանձնախմբի որաւէրին, մերայինք այնքան զովեստներ շռայլեցին վենետիկեան հարց եւ Հայ գրականութեան սատարող ամէն Հայ—Կաթողիկներու հասցէին.

Պատիկեան էֆ. շատ զեղեցիկ բառերով եւ հակիրճ կերպով պատմականն ըրաւ Ս. Մեսրոպ եւ Ս. Սահակ Հարց գրոց գիւտին համար ըրած ջանքերուն ու զոհողութիւններուն. Հայ տպագրութեան պատմականն ալ ըրաւ, բայց դժբախտաբար այս լեզուէն չհասկցող Ատանացիներուն չկրցաւ իմացնել, որովհետեւ ժխորը շատ էր.

Վերջին խօսքը փաստաբան Չալեան էֆ. ին տրուած էր. Չալեան էֆ. չուզեց անդրադառնալ գրոց գիւտին, քանի որ միւս ատենաբաններուն կողմէ բացատրուած էր բաւարար կերպով. Դրամական խնդիրը ձեռք առաւ, Փօստի մը պէտքը շեշտեց, եւ հարուստներուն օժիքը թողով, էսնաֆներուն առաջարկեց որ իրենց մէջ յանձնախումբեր կազմելով այս նպատակին իրագործման աշխատին. Հուսկ ապա Առաջն. Փոխանորդ Տ. Արսէն Գոնյ. Ն. Վ. Սուլթան Իէշատի կենաց արեւշատութեան, Ս. Ս. Կաթողիկոսներուն, Ազգ. պաշտօնէից, զրչի վաստակաւորաց եւ ռամայն Ազգին եւ ի մասնաւորի Ատանայի ժողովրդեան սրտարուխ մաղթանքներ ըրաւ. ժողովուրդն ամէններով մասնակցեցաւ այս բարեմաղթութեանց եւ պահպանիչն եկաւ փակել հանդէսը.

Մերսինի «ճոխ» կարգացոյցէն ալ չօգտուեցան Ատանացիք. շատ անշուք եւ կարճ կապուեցաւ «հազարհինգհարիւր տասներեք ամսակի» նուիրուած այս հանդէսը. Շարաթ օր խանութները չգոցուեցան. ոչ մէկ օտար հաստատութեանց ներկայացուցիչներ հրաւիրուեցան. կուսակալին կամ Մէարիֆի պաշտօնէութեան ալ հրաւեր չեղաւ. կէս մէրը ճերմակ պաստառի վրայ Մեսրոպեան տառերը միայն ցուցադրուած էին եկեղեցւոյ մէջ եւ երկու կողմը Ս. Սահակ—Մեսրոպայ պատկերները կախուած. Տիպ ու Տառի հանդէսն էր, բայց ժողովրդեան վրայ ոչ մէկ տպաւորութիւն գործած էր անշուշտ, քանի որ հանդէսը երեք հազարով սկսաւ եւ երեք հարիւրով վերջացաւ.

Մ. Տ.